

Inhoud

Hoofdstuk 1

Psychotherapie, het beste van vele werelden – 13

Sjoerd Colijn, Hans Snijders, Moniek Thunnissen, Susan Bögels en Wim Trijsburg†

Hoofdstuk 2

Psychotherapeut worden – 25

Marieke van Riessen

DEEL 1 THEORIE

Subdeel 1.1

Normaal en verstoord psychisch functioneren – 37

Hoofdstuk 3

Normaal en verstoord psychisch functioneren: een synthese – 39

Herman Groen, Moniek Thunnissen en Sjoerd Colijn

Hoofdstuk 4

De ontwikkelingscomponent – 51

Fop Verheij

Hoofdstuk 5

De neurobiologische component – 61

Ariëtte van Reekum en Marcel Schmeets

Hoofdstuk 6

De affectieve component – 73

Nele Stinckens

Hoofdstuk 7

De cognitieve component – 85

Peter Daansen en Martie de Jong

Hoofdstuk 8

De gedragscomponent – 97

Kees Korrelboom

Hoofdstuk 9
De interpersoonlijke component – 109
Anton Hafkenscheid

Hoofdstuk 10
De systemische component – 123
Frans Boeckhorst

Subdeel 1.2
Fundamenten van de psychotherapie – 135

Hoofdstuk 11
De attitude van de psychotherapeut – 137
Sjoerd Colijn en Moniek Thunnissen

Hoofdstuk 12
Veranderingen bij de patiënt – 149
Jos de Keijser en Cas Schaap

Hoofdstuk 13
Universele therapiefactoren – 159
Sjoerd Colijn, Hans Sniijders en Wim Trijsburg†

Hoofdstuk 14
De therapeutische relatie en de werkalliantie – 169
Wim Trijsburg† en Hans Sniijders

Hoofdstuk 15
De context van psychotherapie – 179
Peter Rober

Subdeel 1.3
Het beïnvloeden van psychische veranderingsprocessen – 187

Hoofdstuk 16
De theorie van het interveniëren – 189
Susan Bögels

Hoofdstuk 17
Affectieve processen – 193
Nele Stinckens

Hoofdstuk 18
Cognitieve processen – 205
Susan Bögels

Hoofdstuk 19
Gedragsprocessen – 213
Susan Bögels

Hoofdstuk 20
Interpersoonlijke processen; mediatoren bij psychisch herstel – 221
Marisol Voncken

Hoofdstuk 21
Groepsdynamische processen – 231
Roelof Wolters en Marja van Aken-van der Meer

Hoofdstuk 22
Systemische processen; verandering in gezinssysteemmodellen – 241
Kathleen Restifo

Hoofdstuk 23
Impliciete mentale processen – 255
Ger Keijsers, Marcella L. Woud en Eni Becker

DEEL 2 PRAKTIJK

Subdeel 2.1
Diagnostiek en taxatie – 267

Hoofdstuk 24
De diagnostische fase – 269
Marleen Rijkeboer en Moniek Thunnissen

Hoofdstuk 25
Diagnostiek van de patiënt – 279
25.1 Diagnostiek van het intrapersoonlijk functioneren – 281
Marleen Rijkeboer
25.2 Diagnostiek van het gedrag: observeren – 291
Laurence Claes, Filip Raes en Agnes Scholing
25.3 Diagnostiek van het gedrag: analyse op micro- en macroniveau – 301
Rik Schacht en Rudi De Raedt
25.4 Diagnostiek van het interpersoonlijk functioneren – 315
Rik Schacht en Danny Rouckhout
25.5 Diagnostiek van relaties en systemen – 329
Jan Baars

Hoofdstuk 26
Indicatiestelling: een beschouwing – 347
Marleen Rijkeboer en Moniek Thunnissen

Hoofdstuk 27	
Diagnostiek van de behandeling	- 355
27.1 Diagnostiek van het proces en de relatie	- 357
<i>Roelf Jan Takens</i>	
27.2 Diagnostiek van het groepsfunctioneren	- 369
<i>Theo Hoijtink</i>	

Subdeel 2.2

***Interventies in de praktijk* - 381**

Hoofdstuk 28	
Een psychotherapeutisch gesprek voeren	- 383
<i>Greet Vanaerschoot</i>	
28.1 Basale interventies	- 389
28.2 Steunende en structurerende interventies	- 409
28.3 Taakgerichte en coachende interventies	- 415

Hoofdstuk 29	
De therapeutische relatie hanteren	- 423
<i>Marijke Baljon</i>	
29.1 Faciliterende interventies	- 425
29.2 Het hanteren van relatiebreuken	- 437

Hoofdstuk 30	
Affectieve regulatie	- 449
<i>Hans Snijders</i>	

Hoofdstuk 31	
Cognitieve regulatie	- 461
<i>Peter Daansen en Martie de Jong</i>	

Hoofdstuk 32	
Gedragregulatie	- 477
<i>Kees Korrelboom</i>	

Hoofdstuk 33	
Het behandelen in een groep of systeem	- 489
33.1 Groepsinterventies	- 491
<i>Hans Snijders</i>	
33.2 Systemische interventies	- 505
<i>Justine van Lawick</i>	

Hoofdstuk 34

De relatie met jezelf als therapeut – 519

34.1 Zelfreflectie en tegenoverdracht – 521

Kees Kooiman

34.2 Hanteren van overdracht en tegenoverdracht – 533

Thijs de Wolf

Subdeel 2.3

Richtlijnbehandelingen – 545

Hoofdstuk 35

Richtlijnen en protocollen, kracht en beperkingen – 547

Sako Visser

Hoofdstuk 36

Stemmingsproblematiek – 559

36.1 Cognitieve therapie bij stemmingsstoornissen – 561

Marcus Huibers en Claudi Bockting

36.2 Gedragstherapie bij stemmingsstoornissen – 573

Jacques Oomen

36.3 Partnerrelatie- en gezinstherapie bij stemmingsstoornissen – 583

Gilbert M.D. Lemmens

36.4 Interpersoonlijke psychotherapie (IPT) bij stemmingsstoornissen – 593

Marc Blom, Dina Snippe en Kosse Jonker

Hoofdstuk 37

Angstproblematiek – 611

37.1 Cognitieve therapie bij angststoornissen – 613

Paul Boelen, Elske Salemink en Colin van der Heiden

37.2 Gedragstherapie bij angststoornissen – 627

Jacques Oomen

37.3 Eye movement desensitization and reprocessing (EMDR) bij angststoornissen – 637

Erik ten Broeke en Ad de Jongh

37.4 Taakconcentratietraining (TCT) bij angststoornissen – 647

Susan Bögels

Hoofdstuk 38

Psycho-educatie en begeleide zelfhulp bij depressie en angststoornissen – 657

Pim Cuijpers

Hoofdstuk 39

Persoonlijkheidsproblematiek – 667

39.1 Dialectische gedragstherapie (DGT) bij persoonlijkheidsstoornissen – 669

Wies van den Bosch

39.2 Schematherapie (ST) bij persoonlijkheidsstoornissen – 681

Hannie van Genderen

39.3 Mentaliserenbevorderende therapie (MBT) bij persoonlijkheidsstoornissen – 693

Sjoerd Colijn en Coriene ten Kate

39.4 Overdrachtsgerichte psychotherapie (TFP) bij persoonlijkheidsstoornissen – 703

Kees Kooiman

39.5 (Dag)klinische psychotherapie bij persoonlijkheidsstoornissen – 715

Moniek Thunnissen

Hoofdstuk 40

Perspectieven: enige veelbelovende behandelvormen – 725

40.1 Mindfulness en psychotherapie – 727

Joke Hellemans

40.2 Emotion-focused therapy (EFT) – 741

Hans Snijders

40.3 Emotionally focused partnerrelatietherapie (EFT-PRT) – 753

Annemarie Snijder

40.4 Oplossingsgerichte therapie – 763

Fredrike Bannink

Hoofdstuk 41

Integratie van richtlijnen – 775

Hans Snijders

Hoofdstuk 42

Psychotherapie als de richtlijnen geen oplossing bieden – 787

Sjoerd Colijn, Peter Daansen, Jan Baars, Greet Vanaerschot en Ad Boerwinkel

Subdeel 2.4

Psychotherapie bij specifieke doelgroepen – 801

Hoofdstuk 43

Psychotherapie bij kinderen en adolescenten – 803

Caroline Braet

Hoofdstuk 44

Psychotherapie bij (echt)paren – 815

Annette Heffels

Hoofdstuk 45
Psychotherapie bij ouderen – 829
Corry Linssen

Hoofdstuk 46
Psychotherapie en cultuurverschillen – 841
Fatma Sevinç en Sjoerd Colijn

Hoofdstuk 47
Psychotherapie bij verstandelijk gehandicapten – 853
Hans Peters

DEEL 3   PROFESSIE

Hoofdstuk 48
Geschiedenis van de psychotherapie – 867
Hans Snijders

Hoofdstuk 49
Juridische en ethische aspecten van de beroepsuitoefening van de psychotherapie – 895
Tom van der Schoot en Monique Buitenhuis

Hoofdstuk 50
De opleiding tot psychotherapeut – 907
Jacques Graste

Hoofdstuk 51
Psychotherapiesupervisie – 919
Jan Pols

Hoofdstuk 52
Leertherapie – 931
Jan Pols

Literatuur – 941
Personalia – 977
Register – 985